

El flux circular amb fil: muntar l'economia sencera al terra de l'aula

Dinàmica en què el grup representa físicament el flux circular de la renda amb cabdells de fil: famílies, empreses, Estat i sector exterior intercanvien pagaments i béns fins que apareixen soles les filtracions i les injeccions, i es calcula el PIB pels tres mètodes amb el que ha passat.

DURADA

55 min · 1 sessió

AGRUPAMENT

grup classe (mínim 12)

UNITAT 7

Macroeconomia I: agents, flux circular i indicadors

MATERIALS

- Quatre cabdells de fil o llana de colors distints (un per tipus de flux)
- Targetes de rol: famílies, empreses, Estat, sector exterior i sistema financer
- Fitxes de cartolina que facen de diners, amb imports escrits
- Pissarra per a anar anotant cada operació en tres columnes (producció, despesa, renda)

ENCAIX CURRICULAR · Sabers C.1 · Comp. específiques CE4 · Comp. clau STEM, CPSAA, CC

Plantejament

L'esquema del flux circular és dels que es copien bé i s'entenen malament. Tothom sap dibuixar dues caixes i dues fletxes; molta menys gent sap dir per què el PIB ix igual mesurant-lo per producció, per despesa o per renda, i què li passa al circuit quan algú estalvia.

Esta dinàmica ho posa al terra. Cada alumne és un agent, cada fil és un flux, i les operacions s'anoten a la pissarra a mesura que ocorren. Al final de l'exercici la classe té una economia completa amb els seus números, i el quadrament dels tres mètodes deixa de ser una afirmació del llibre per a ser una cosa que acaben de comprovar.

Preparació (abans de la sessió)

Repartir els rols segons la grandària del grup. Per a 20 alumnes:

ROL	NRE.	QUÈ FA
Famílies	8	Aporten treball, cobren salaris, consumixen, estalvien i paguen impostos
Empreses	6	Produïxen, paguen salaris, venen, invertixen, exporten i importen
Estat	2	Cobra impostos, paga salaris públics i compra a les empreses
Sistema financer	2	Arreplega l'estalvi i el presta a les empreses per a invertir
Sector exterior	2	Compra exportacions i ven importacions

Els colors del fil: **roig** per a pagaments de diners, **blau** per a béns i servicis, **verd** per a fluxos amb l'Estat, **groc** per a fluxos amb l'exterior.

Objectius didàctics

- Situar els quatre agents econòmics i descriure què aporta i què rep cadascun.

- Reconèixer una filtració (estalvi, impostos, importacions) i una injecció (inversió, despesa pública, exportacions) en vore-les ocórrer.
- Comprovar sobre dades pròpies que el PIB per producció, per despesa i per renda coincideix.
- Explicar per què una filtració sense la seua injecció corresponent frena el circuit.

Passos

- 1. Muntatge (5 min).** Els alumnes es col·loquen en cercle per grups de rol. Cadascun rep la seua targeta i les famílies reben a més les fitxes de diners inicials.
- 2. Ronda 1 — el circuit bàsic (10 min).** Només famílies i empreses. Les famílies estenen fil roig cap a les empreses en consumir i les empreses estenen fil blau de tornada en entregar béns; les empreses estenen roig cap a les famílies en pagar salaris i les famílies blau en aportar treball. Cada operació es canta en veu alta i s'anota a la pissarra a la columna que corresponga.
- 3. Ronda 2 — apareix l'estalvi (8 min).** Es demana a les famílies que **no** gasten tot. En retindre fitxes, el fil roig cap a les empreses s'afluixa: es veu la filtració. Pregunta al grup: què li passa a la producció de les empreses si això continua així?
- 4. Ronda 3 — el sistema financer (7 min).** L'estalvi retingut passa al sistema financer, que el presta a les empreses per a invertir. El fil torna a tibar-se. Nomenar en veu alta el que acaba d'ocórrer: una filtració compensada per una injecció.
- 5. Ronda 4 — Estat i exterior (10 min).** Entren els impostos i la despesa pública (verd) i les exportacions i importacions (groc). El nus de fils ja és visualment dens: eixe és el punt.
- 6. Tancament a la pissarra (12 min).** Amb les operacions anotades, calcular el PIB pels **tres mètodes** i comprovar que quadren. Si no quadren, buscar entre tots l'operació mal anotada: trobar-la és part de l'aprenentatge.
- 7. Recollida (3 min).** En retirar els fils, preguntar quina era la filtració més gran i quina injecció la compensava.

Criteris d'avaluació

CRITERI	DESCRIPCIÓ	PES
Exercici del rol	Executa les operacions del seu agent sense confondre direcció de flux	25 %
Filtracions i injeccions	Les identifica en ocórrer i les nomena correctament	30 %
Quadrament del PIB	Anota bé a les tres columnes i detecta descuadraments	25 %
Explicació final	Explica per què una filtració sense injecció frena el circuit	20 %

Variants i extensions

- **Variante d'aula xicoteta (menys de 12):** suprimir el sistema financer i el sector exterior; fer només les rondes 1, 2 i 5 amb Estat.
- **Variante sense fil:** si l'espai no ho permet, fer-ho asseguts passant-se les fitxes de mà en mà i dibuixant l'esquema a la pissarra a mesura que ocorre. Es perd la imatge del nus, que és el millor de l'activitat.
- **Extensió amb recessió (15 min).** Repetir la ronda 2 demanant a les famílies que estalvien molt més i al sistema financer que **no** preste. El circuit es para. És la introducció intuïtiva a la paradoxa de l'estalvi i anticipa el model AD-AS de la Unitat 8.
- **Connexió amb l'exercici del PIB pels tres mètodes** de la mateixa unitat: allí les dades vénen donades; ací les generen ells, i per això el quadrament convenç més.

